

DROBNE STVARCE

6

VOZI ME VLAK V DALJAVE

12

NA ZAČETKU JE BILA SVETLOBA

22

DESET ZGODOVINSKIH SREČANJ

27

STVARI, IZ KATERIH SO SANJE

40

KO FILM SPREGOVORI

58

TON? KAMERA? – AKCIJA!

66

KAJ GREMO GLEDAT?

82

NAJBOLJŠI FILMI VSEH ČASOV

108

KO GREM IZ KINA

122

uporabljena literatura

134

seznam omenjenih filmov

135

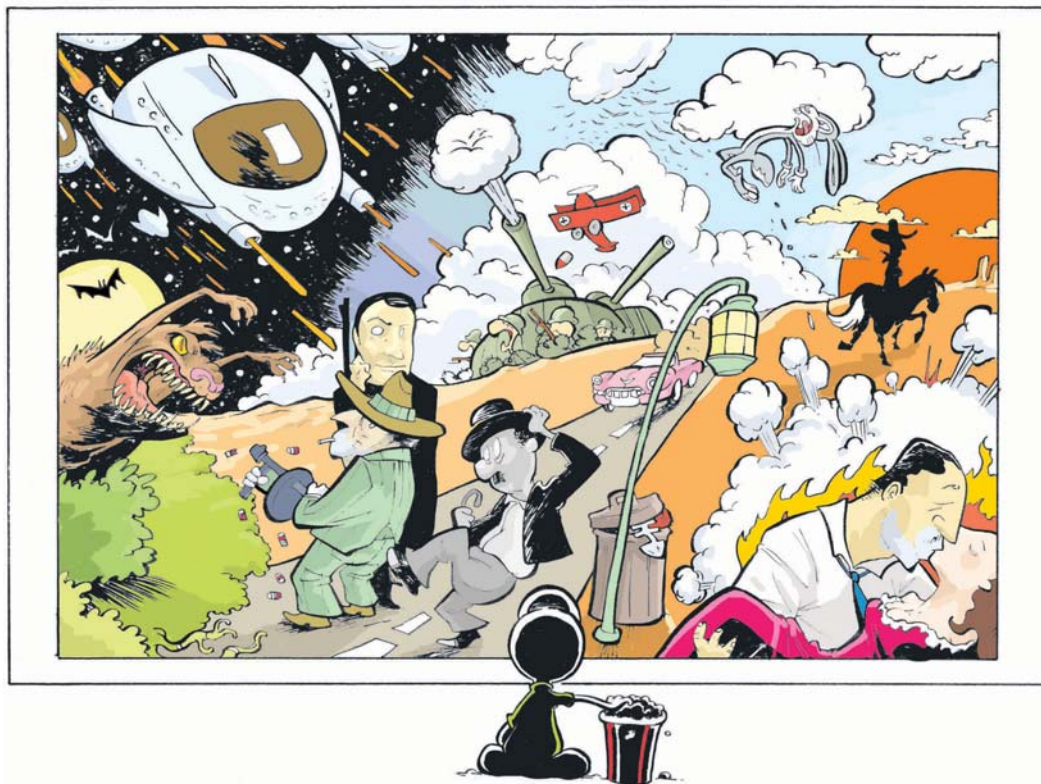
stvarno kazalo

142

vir fotografij

144

KAJ GREMO GLEDAT?

Bili so časi, tam nekje v zgodnjih osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko sta bila dva filmska kritika v veži festivalske dvorane ali v predverju kinoteke pripravljena obračunati med sabo. Ne ravno s pestmi, a iskre so vseeno letele na vse strani. In predmet spora? *Avtor proti žanru!*

Eden se je skliceval na neprimerljivost avtorskega, individualnega, umetniškega pristopa, drugi mu je zabrusil nazaj z genialnostjo žanrskega, studijskega, obrtnega pristopa. Danes se nam ti spopadi zdijo nekoliko zastareli, saj verjamemo, da lahko sleherni avtorski film glede na temeljne pripovedne in tematske elemente žanrsko označimo, hkrati pa so se prav znotraj strogega žanrskega sistema profilirali izjemni avtorji. Morda na najbolj prepričljivo obrambo žanra naletimo pri avtorju, pri katerem bi to najmanj pričakovali, saj velja za utelešenje brezkompromisnega umetniškega filma. Takole pravi francoski režiser Robert Bresson na samem začetku svojih *Zapiskov o kinematografu*: »Zmožnost, da dobro izkoristim, kar mi je na razpolago, se zmanjša, kadar je tega več.«

Kako je torej s tem **žanrom**? Žanr je predvsem zelo koristen pripomoček *prepoznavnosti*.

Najprej pomaga posameznemu filmskemu *studiu* ali producentski hiši, da doseže večjo prepoznavnost s tem, ko se izpili v posameznem žanru. Tako poznamo *Universalove* grozljivke iz tridesetih let, *Metro-Goldwyn-Mayerjeve* glasbene komedije iz petdesetih, pa tudi *Pixarjeve* računalniške animacije s preloma dvajsetega v enaindvajseto stoletje.

Zelo pomaga tudi pri prepoznavnosti posameznega *avtorja*, saj lahko ta izmojstri svojo obrt, veščino in umetnost znotraj strogo kodiranih pravil posameznega žanra (in jih slejkoprej, če je le dovolj velik in drzen, tudi prekrši). Hitchcockovi *filmi suspenza*, Sirkove *melodrame*, Fordovi in Hawksovi *vesterni*, Wilderjeve *komedije zmešnjav*, Cameronovi *spektakli* – vse to so mejniki, na katerih se gradi ime za zgodovino.

Morda najbolj od vseh pa žanri pomagajo nam, *gledalcem*: da se lažje orientiramo, kaj nas čaka; da se odločimo, kaj bi radi videli. Ko se množica vsuje po tekočih stopnicah multipleksa, jo namreč hkrati z obrazi igralcev, naslovi filmov in imeni režiserjev (če ne prej, pa v napisih nad samo blagajno) pričakajo tudi naslednje oznake: *romantična komedija*, *psihološka drama*, *srhljivka* ...

Nenazadnje pa pomagajo tudi *kritikom*: da lažje razvrščajo, primerjajo, ocenjujejo, ugotavljajo odstopanja, prekoračitve in preboje.